

Nagroda Honorowa

„Świadek Historii”

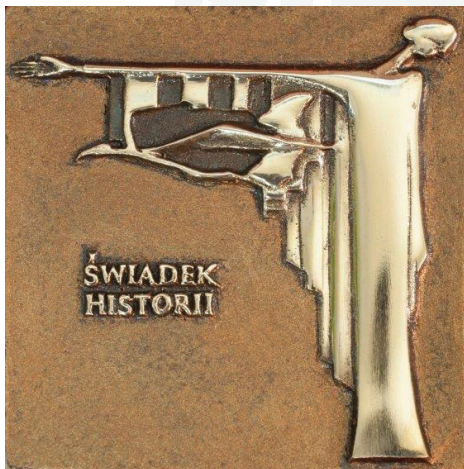
Sylwetki laureatów

Nagroda Honorowa Świadek Historii jest przyznawana osobom szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii Narodu Polskiego w regionie oraz osobom wspierającym pion edukacyjny IPN w realizacji ustawowej działalności w obszarach edukacyjnym, naukowym i wydawniczym.

Nagrodę przyznaje Kapituła, której przewodniczącym jest Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Laureatem nagrody może zostać również osoba niebędąca obywatelem polskim. Nagrodę można przyznać pośmiertnie.

Nagroda ma charakter honorowy. Ma kształt kwadratu o boku 40 mm, w kolorze złotym, wykonanego z metalu. Laureaci wraz z nagrodą otrzymują dyplom oraz legitymację.

Kandydatów do nagrody mogą zgłaszać instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne.

for. K. Łokaj

KPT. DR DARIUSZ JACEK FUDALI

Urodził się 6 czerwca 1964 r. w Jarosławiu. Jest pomysłodawcą i koordynatorem współpracy pomiędzy Zakładem Karnym w Rzeszowie a Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie. Jest to pierwsza tego rodzaju współpraca w kraju, która prowadzona jest od 2007 r. Jako wychowawca w zakładzie karnym podjął się realizacji programu resocjalizacyjnego: „Edukacja historyczna” opartego na spotkaniach pracowników IPN z osobami przebywającymi w warunkach izolacji penitencjarnej. Dzięki niemu osadzeni uczestniczyli w ponad 150 wykładach, prelekcjach, pokazach filmowych, a także obejrzeni kilkanaście wystaw o tematyce historycznej. W rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych w latach 2007-2011, wspólnie z NSZZ „Solidarność”, organizował imprezy sportowo-edukacyjne oraz turnieje piłkarskie. Jest pomysłodawcą ufundowania tablicy pamiątkowej na frontonie Zamku Lubomirskich w Rzeszowie poświęconej funkcjonariuszom Straży Więziennej, którzy w latach 1944-1948 współpracowali z podziemiem antykomunistycznym. Projekt zrealizowany został w 2012 r. Jako historyk zajmuje się historią regionu oraz Służby Więziennej. Obronił doktorat pt. „Więziennictwo na terenie województwa rzeszowskiego w latach 1944-1956”. Chętnie angażuje się w organizację wyjazdów młodzieży studenckiej na dawne Kresy Płd.-Wsch. II RP, między innymi do Lwowa, Sambora, Oleska, Janowa, Jaworowa, Brzuchowic i Drohobycza. W wyjazdach studyjnych uczestniczą także funkcjonariusze Służby Więziennej. Zainspirował Zarząd Okręgowy NSZZ „Solidarność” Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, do podjęcia wspólnych działań z IPN Oddział w Rzeszowie na rzecz utworzenia Izby Pamięci na Zamku rzeszowskim. Projekt ten, dzięki uprzejmości władz Sądu Okręgowego, zrealizowany został w 2014 r. Jako wiceprezes Polskiego

Towarzystwa Historycznego Oddział w Rzeszowie angażuje się w organizację wykładów i spotkań z historykami. Jest laureatem nagrody Burmistrza Sárospatak (Węgry) za budowanie od kilkunastu lat relacji węgiersko-polskich na płaszczyźnie sportowej i historycznej. Zajmuje się również przywracaniem pamięci o wydarzeniach i osobach z historii Polski. Świadectwem tego są podjęte ostatnio przez niego działania dotyczące odnowienia grobu zbiorowego polskich żołnierzy 24. Dywizji Piechoty z wojny 1939 r. na cmentarzu w miejscowości Berdychów k. Jaworowa oraz wysiłki zmierzające do ufundowania tablicy pamiątkowej w sanockim więzieniu poświęconej uwięzieniu Łukasza Cieplińskiego.

for. A. Płocica

BP JAN NIEMIEC

Urodził się 14 marca 1958 r. w Rzeszowie. W październiku 1980 r. był współzałożycielem Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie i jednym z jego najaktywniejszych działaczy (m.in. w maju 1981 r. był współorganizatorem rzeszowskiego Białego Marszu Przeciwko Przemocy po zamachu na papieża Jana Pawła II). W latach 1981-1982 pracował jako nauczyciel w Szkole Podstawowej

w KozłóWKu, był tamże organizatorem i przewodniczącym Komitetu Zakładowego „Solidarność”. Napisał dwa indywidualne listy protestacyjne: 29 stycznia 1982 r. do Kancelarii Sejmu PRL i do Rady Państwa (z odpisem na ręce Prymasa) przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego oraz 8 lutego 1982 r. do Senatu WSP w Rzeszowie przeciwko usuwaniu krzyży z sal wykładowych. Po roku pracy pedagogicznej został przyjęty na II rok Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu, święcenia kapłańskie przyjął w 1987 r. W latach 1987-1989 pracował jako wikariusz u proboszcza parafii Matki Bożej Królowej Polski w Stalowej Woli i kapelana stalowowolskiej „Solidarności” ks. Edwarda Frankowskiego. Był m.in. duszpasterzem nauczycieli, ludzi pracy, duszpasterzem neokatechumenatu i opiekunem Studium Społecznego. Szczególną rolę odegrał wśród hutników podczas strajku w Hucie Stalowa Wola. Od 1980 r. zajmował się kolportażem prasy i wydawnictw podziemnych, za co był inwigilowany i represjonowany. W latach 1991-1992 był administratorem parafii Niepokalanego Serca NMP w Morawsku k. Jarosławia. Od 1992 r. swoją posługę sprawuje na Ukrainie: był kolejno prefektem, wykładowcą, dyrektorem biblioteki WSD w Gródku Podolskim oraz jego rektorem w latach 2001-2007. W latach 1992-2003 był organizatorem i duszpasterzem parafii w Żyszczynicach k. Gródka Podolskiego oraz wykładowcą Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego Archidiecezji Lwowskiej w Brzuchowicach (1999-2001). Jest twórcą rocznika naukowego „Studia Catholica Podoliae”, był jego redaktorem naczelnym w latach 2001-2006. W 2006 r. został mianowany biskupem pomocniczym diecezji kamieniecko-podolskiej. Bp Jan Niemiec przyczynił się do realizacji przez Instytut Pamięci Narodowej wystawy dotyczącej powstania

i działalności Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Rzeszowie. W 2011 r., mimo problemów zdrowotnych, zgodził się na złożenie relacji opisującej swoją działalność w ramach NZZ i NSZZ „Solidarność” oraz konsekwencje przynależności do opozycji antykomunistycznej. Udostępnił również swoje pamiętki z tamtego okresu. 14 września 2013 r. w KozłóWKu w 70. rocznicę mordu dokonanego przez Niemców na mieszkańcach KozłóWKa i Markuszowej za pomoc udzielaną ludności żydowskiej został odsłonięty i poświęcony pomnik upamiętniający poległych. Okolicznościową homilię wygłosił wówczas ks. bp Jan Niemiec - wnuk jednego z zamordowanych.

for. J. Szarek

TADEUSZ POLKOWSKI

Urodził się 26 sierpnia 1982 r. w Krakowie. Poprzez swoją aktywność muzyczną, artystyczną i społeczną jest doskonałym przykładem nowoczesnej działalności patriotycznej. Jego celem jest dbanie o pamięć historyczną Polaków i tożsamość narodową. Poprzez muzykę z gatunku hip-hop trafił ze swoim

patriotycznym przekazem do części młodego społeczeństwa. Prowadzi działalność artystyczną, która łączy w muzyczną formę na wysokim poziomie oraz patriotyczny przekaz. Wykazuje ogromne zaangażowanie, aby ze swoim przekazem trafić do jak najszerszego grona młodych osób. Jego twórczość przyczynia się do renesansu pamięci o Żołnierzach Niezłomnych. W swoich kompozycjach przypomina wielkich, a niekiedy zapomnianych bohaterów naszego narodu. W tym celu nie tylko nagrywa kolejne piosenki i wydaje płyty, ale jest również aktywny na polu społecznym i chętnie podejmuje współpracę z innymi podmiotami. Jego koncerty, zarówno w formie plenerowej jak i zamkniętej, gromadzą tysiące młodych ludzi. Tadeusz Polkowski był pomysłodawcą i głównym wykonawcą między innymi: koncertu patriotycznego poświęconego Żołnierzom Niezłomnym podczas Studenckich Kulturaliów Uniwersytetu Rzeszowskiego, koncertu w Filharmonii Podkarpackiej z okazji uroczystości odsłonięcia pomnika płk. Łukasza Ciepłińskiego, koncertów z przekazem edukacyjnym dla młodzieży w Rzeszowie, Mielcu, Dębicy, Stalowej Woli i innych miastach Podkarpacia, a także Widowiska Historyczno-Teatralnego „Burza”, które zostało zrealizowane w Strzyżowie. Nie ogranicza się tylko do występowania na scenie, ale organizuje także różne akcje społeczne i charytatywne. Ponadto nagrywa wspomnienia kombatantów oraz pisze artykuły o charakterze patriotycznym, które stanowią dodatek do muzyki którą tworzy. Jest też współfundatorem pomników oraz tablic, m.in. pomnika mjr. Zygmunta Szendzielarza pseudonim „Łupaszka” i płk. Łukasza Ciepłińskiego ps. „Pług”, które znalazły swoje miejsce w Parku Jordana w Krakowie.

fot. Szymon Muszański

STANISŁAW IGNACY POMPROWICZ

Urodził się 18 maja 1925 r. w Twierdzy w pow. strzyżowskim. Dał się poznać jako zaangażowany społecznie i ceniony działacz na rzecz upowszechniania, utrwalania, ochrony pamięci narodowej, wiedzy, historii oraz etosu Armii Krajowej. W tym celu podejmuje działania wydawnicze, w swoim dorobku posiada kilkanaście książek i kilkaset artykułów związanych z Armią Krajową na Podkarpaciu. Jest autorem cyklu artykułów o placówkach Inspektoratu ZWZ-AK Jasło. Od wielu lat jest

redaktorem „Biuletynu Informacyjno-Historycznego” Zarządu Okręgowego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Krośnie, gdzie ukazało się już 57 kolejnych numerów pisma, a w nich wiele Jego artykułów. Pełni funkcję sekretarza Komisji Historyczno-Edukacyjnej przy Zarządzie Okręgowym ŚZŻAK w Krośnie. Jest autorem Zeszytów Specjalnych (nr 1-6), poświęconych m.in. księżom Podkarpacia w konspiracji niepodległościowej, służbie sanitarnej ZWZ-AK na Podkarpaciu oraz tajnemu szkolnictwu w powiecie krośnieńskim w latach 1939-1945. Publikacje jego autorstwa spotkały się z przychylną opinią czytelników, Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz ŚZŻAK. Swoją działalność popularyzatorską dotyczącą zasłużonych Polaków prowadzi również na łamach lokalnej prasy. Chętnie spotyka się z młodzieżą w krośnieńskich szkołach, bibliotekach oraz w Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Krośnieńskiej. Przekazał kilkaset publikacji Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Krośnie, jak również ufundował stypendia dla dwójki młodych licealistów z Krosna. Popularyzuje wśród młodzieży patriotyzm oparty na sylwetkach Romualda Traugutta, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, rtm. Witolda Pileckiego. Zaangażował się także w nadawanie godnych imion patronackich szkołom oraz realizację budowy pomnika Inspektoratu ZWZ-AK Jasło w Krośnie. Dziś - już jako senior ŚZŻAK Okręg Krosno - pomimo ograniczeń wynikających z wieku, nadal udziela się w środowisku kombatanckim. Za swoją działalność został wyróżniony odznaczeniem pamiątkowym Za Zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i odznaką Zasłużony dla Kultury Polskiej.

fol. P. Dymiński

DOROTA KIEŁTYKA, PIOTR KIEŁTYKA, LESŁAW WILK - TWÓRCY PRYWATNEGO MUZEUM PODKARPACKICH PÓL BITEWNYCH W KROŚNIE

Dorota Kiełtyka urodziła się 21 września 1969 r. w Rzeszowie. Piotr Kiełtyka urodził się 12 marca 1967 r. w Krośnie. Lesław Wilk urodził się 14 marca 1966 r. w Krośnie.

Oficjalne otwarcie Prywatnego Muzeum Podkarpackich Pól Bitewnych w Krośnie nastąpiło 11 listopada 2013 roku. Inicjatywa ta zrodziła się pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX w. Wcześniej współtwórcy Muzeum kolekcjonowali militaria indywidualnie. Pierwsza kolekcja Piotra Kiełtyki została

utracona - skonfiskowana przez władze komunistyczne w latach osiemdziesiątych. Determinacja organizatorów Muzeum, Doroty i Piotra Kiełtyków oraz Lesława Wilka w zakresie pracy nad zgromadzeniem zbiorów zasługuje na uznanie. Mimo początkowych trudności, jak i tego, że cały proces organizacji Muzeum był nietławy i trwał ponad 10 lat, pomysłodawcom placówki udało się doprowadzić do szczęśliwego finału, którym było udostępnienie dla zwiedzających ekspozycji stałych Muzeum. Założyciele muzeum zgromadzili do tej pory ponad 1,5 tysiąca eksponatów. Zbiory prezentowane są w budynku prywatnym, w wydzielonej do celów muzealnych części posesji, a także w graniczącym z nią schronie przeciwlotniczym z czasów II wojny światowej. Obecne są stałe ekspozycje zatytułowane: „Łopatki saperskie na przestrzeni wieków”, „Karpaty 1914-1915”, „Wrzesień 1939” „Narzędzia wojen”, „Dukla 1944”, „Podkarpacie 1945”, „Tyle pozostało”, oraz „Krośnieńskie lotnisko w czasie drugiej wojny światowej”. Należy zaznaczyć, że zbiory muzealne stanowią w większości przedmioty zebrane ponad 30 lat temu z podkarpackich pobojuwisk, gdzie niszczały i nigdy nie stanowiłyby świadectwa historii, gdyby nie pasja twórców Muzeum. Zebrane przez nich eksponaty muzealne oddają lokalną historię Podkarpacia. Twórcy Muzeum organizują również pokazy rekonstrukcji historycznych, oprawy historyczne w czasie imprez i świąt upamiętniających ich bohaterów, oraz prowadzą „lekcje żywej historii” dla młodzieży ze szkół z Podkarpacia.

fot. M. Weryńska

STOWARZYSZENIE SPOŁECZNO-KULTURALNE RĘDZINY - PREZES WOJCIECH KASZUB I CZŁONKOWIE STOWARZYSZENIA

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Rędziny” działa w Tuszynie od lutego 2010 r. Wypełniając swoje statutowe obowiązki organizuje działania, które mają na celu ocalić od zapomnienia dawną tradycję, historię i kulturę, a jednocześnie zmierzają do ożywienia środowiska gminy Przeclaw. Głównymi celami Stowarzyszenia jest rozwijanie i pomnażanie dorobku polskiej kultury narodowej, ocalenie od zapomnienia ważnych dla regionu i kraju wydarzeń historii dawnej i najnowszej oraz realizowanie, wspieranie i rozbudzanie inicjatyw obywatelskich na rzecz rozwoju społecznego i kulturalnego naszego regionu. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele i kierunek działania, a jego członkowie i zarząd działają jako wolontariusze i nie pobierają pieniędzy za swoją pracę. W swoich działaniach statu-

towych Stowarzyszenie opiera się na umiejętnościach i doświadczeniu swych członków oraz sympatyków. Ma na swoim koncie imponujący dorobek; członkowie Stowarzyszenia upamiętniają ważne wydarzenia z naszej historii np. zorganizowali uroczystość posadzenia Dębów Pamięci i przypomnieli o zamordowanych w Katyniu i Twerze mieszkańcach gminy Przeclaw. W ten sposób upamiętniono ppor. Andrzeja Antoniego Stachowicza oraz st. post. Ignacego Michno. SSK „Rędziny” zajmuje się też zagospodarowywaniem i ocalaniem zabytkowych pomników, czego dowodem jest lapidarium na przeclawskim cmentarzu lub odnowiony pomnik Reyów w Mikulińcach na Ukrainie. Od ponad 10 lat członkowie Stowarzyszenia sprawują opiekę nad cmentarzem wojennym nr 500 w Tuszymie - Białym Borze, który został uporządkowany i poświęcony w maju bieżącego roku. Cmentarz ten został też z inicjatywy SSK „Rędziny” włączony do Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej. Stowarzyszenie organizuje uroczystości o charakterze patriotycznym związane z obchodami rocznic. Między innymi zorganizowano obchody 150. rocznicy Powstania Styczniowego oraz uroczystości związane z rocznicą zbrodni katyńskiej. Ponadto członkowie Stowarzyszenia angażują się w organizację spotkań z historykami, członkami PTTK oraz ludźmi, którzy dzielą się swoimi pasjami. Stowarzyszenie bierze też udział w rekonstrukcjach historycznych. Jego członkowie są twórcami historycznej grupy rekonstrukcyjnej „Sarmatia”. Pielęgnują również pamięć o Żołnierzach Niezłomnych pochodzących z terenu gminy Przeclaw np. Józefie Wałku, pseudonim „Żbik”, zamordowanym przez UB w 1946 w miejscowości Sokole. W atmosferze życzliwej współpracy starają się ocalić od zapomnienia dawne dzieje regionu i współtworzyć dobre tradycje współczesności.

DOTYCHCZASOWI LAUREACI RZESZOWSKICH EDYCJI
NAGRODY HONOROWEJ „ŚWIADEK HISTORII”

2012

FRANCISZEK BATORY

MIROŚLAW MAJKOWSKI (PRZEMYSKIE STOWARZYSZENIE
REKONSTRUKCJI HISTORYCZNEJ X. DOK)

PROF. JANINA MARCIAK-KOZŁOWSKA

KS. TADEUSZ PATER

STANISŁAW SZPUNAR

KS. ABP. IGNACY TOKARCZUK

2013

LIDIA TERESA ARGASIŃSKA

HENRYK ATEMBORSKI

JÓZEF DALECKI

ANATOLIA GAZDA

MARIAN IRZYK

ALOJZY MALISZEWSKI

TADEUSZ KAZIMIERZ ORŁOWSKI

KS. INFULAT JÓZEF SONDEJ

ALEKSANDER SZYMAŃSKI

JANINA WIERZBICKA-KOPEĆ

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 IM. JANA KOCHANOWSKIEGO W ŁAŃCUCIE

2014

KRYSTYNA CHOWANIEC

DARIUSZ JASIEWICZ

ZBIGNIEW LARENDOWICZ

ANNA LESZCZYŃSKA

MIECZYŚLAW SKOTNICKI

MARIA SZCZEPAŃSKA

2015

DARIUSZ JACEK FUDALI

BP JAN NIEMIEC

TADEUSZ POLKOWSKI

STANISŁAW IGNACY POMPROWICZ

DOROTA KIEŁTYKA, PIOTR KIEŁTYKA, LEŚLAW WILK

- TWÓRCY PRYWATNEGO MUZEUM PODKARPACKICH

PÓL BITEWNYCH W KROŚNIE

STOWARZYSZENIE SPOŁECZNO-KULTURALNE RĘDZINY

- PREZES WOJCIECH KASZUB I CZŁONKOWIE

STOWARZYSZENIA

